

INFORMAȚII PRIVIND ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 141

Sibiu, ianuarie 2009

**Ședința Comitetului
Comisiei de Istorie a Orașelor din România
București
29 ianuarie 2009**

Ședința a avut loc în sala de consiliu a Academiei Române, începând cu ora 13⁰⁰. Au fost prezenți următorii membri: Ioana Bogdan-Cătănicu, Gheorghe I. Cantacuzino, Stela Cheptea, Vasile Ciobanu, Theodor Octavian Gheorghiu, Paul Niedermaier, Carmen Oprescu, Laurențiu Rădvan, Liliana Roșiu, Enikő Rűsz-Fogarasi, Anda-Lucia Spănu, Virgiliu Z. Teodorescu.

Ordinea de zi a fost următoarea:

1. Organizarea sesiunii anuale a CIOR;
2. Publicațiile CIOR;
3. Diverse.

1. Sesiunea anuală a CIOR

Propunerea pentru tematica sesiunii anuale din 2009 a fost făcută încă din septembrie 2008, la Oradea.

Sesiunea națională a CIOR are ca titlu *Orașul și asistența socială*. Tematica largă poate strânge mai multe propuneri de comunicări, din care să poată fi alese cele care au o legătură directă cu subiectul abordat.

Tema propusă de dna conf. univ. dr. Enikő Rűsz-Fogarasi este o mai veche preocupare a sa și a colegilor din Cluj.

Universitatea „Babeș-Bolyai” poate oferi cazare și masă pentru 26 de persoane, sală de conferințe cu toate dotările tehnice, inclusiv sonorizare. Perioada propusă pentru desfășurarea sesiunii este 19-20 iunie 2009.

Sugestii privind reperele tematice ale manifestării de oferă să alcătuiască organizatoarea, dna Rűsz-Fogarasi și domnii Paul Niedermaier și Vasile Ciobanu.

Se votează în unanimitate atât tematica manifestării cât și data când va avea loc.

O altă propunere este cea a dnei Aurica Ichim de la Iași, care ne invită să colaborăm din nou la sesiunea internațională *Monumentul – tradiție și viitor*, pe care o organizează de 10 ani. Nu s-a stabilit încă bugetul manifestării și nici data. Se discută însă tematica secțiunii de istoria orașelor.

Dna Stela Cheptea opinează că propunerea venită de la Cluj este excelentă și aduce completări organizatorice la propunerea doamnei Ichim.

DI Ciobanu insistă să alegem tematica astfel încât să păstrăm specificul de istorie urbană.

Dl Theodor Octavian Gheorghiu propune un titlu gen „centrul istoric al orașului între dezvoltare și protecție” care dă loc multor puncte de vedere (arheologi, istorici ai evenimentelor urbane, arhitecți, urbaniști). Dl Șerban Sturdza este implicat în protecția monumentelor și se poate încerca o solicitare de finanțare din partea Ordinului Arhitecților din România. Această temă ar putea fi păstrată ca rezervă pentru Iași.

Dna Ioana Bogdan Cătănicu propune să se dezbată, în contextul unei distrugerii ce pare a fi intenționată, protejarea monumentelor și convențiile pe care arhitecții sunt obligați să le respecte.

Dna Cheptea spune că este o temă foarte bună pentru simpozionul *Monumentul*, unde vin și mulți reprezentanți ale ministerelor de resort.

Dna Liliana Roșiu constată că este o temă foarte largă, ce ar putea fi dezbătută timp de o săptămână, de către o sută de oameni și propune restrângerea ei. „Arheologia să orașul” ar fi o temă asupra căreia ne-am putea concentra atenția.

Dna Carmen Oprescu opinează că acest subiect ar limita participarea. Dl Gheorghiu crede însă că s-ar pune în discuție și opinii ale altor specialiști, ambele „tabere” putându-se exprima și justifica. Arheologii pot da dreptate constructorilor: dacă nu ar construi, primii nu ar avea posibilitatea să facă noi descoperiri.

Dl Niedermaier face o paranteză la cele spuse de dl Gheorghiu. Anul acesta simpozionul de la Tușnad (care se ocupă de teoria și practica reabilitării patrimoniului construit) se va referi la arhitectura vernaculară. Poate că nu ar fi rău dacă ne-am ocupa de delimitarea centrelor istorice, o problemă reală. Poate fi punct de legătură cu preocupările doamnei Cătănicu și nu se potrivește doar orașelor din Transilvania ci și localităților urbane din Moldova și Țara Românească.

Dl Virgiliu Z. Teodorescu sintetizează: „ce și cum păstrăm, cum punem în evidență, inclusiv din punct de vedere turistic, aceste valori ale trecutului”? Comunicările aduc păreri pro și contra și astfel promovăm tema respectivă.

Dna Oprescu este de părere că orice sesiune, de la cele ale muzeelor locale la cele internaționale se întreabă ce se întâmplă cu orașele, monumentele ș.a.m.d. Deși impresia generală ar fi că nu se aud cele spuse, totuși rămân date consemnate în articole, manifestările respective nu sunt doar discuții în vânt.

Dl Laurențiu Rădvan propune o titulatură cuprinzătoare: „Centrele istorice ale orașelor între trecut și prezent”, care sigur ar avea succes la simpozionul *Monumentul*. Dacă nu putem avea sprijinul financiar pentru acest an, o lăsăm pentru cel viitor.

Dl Niedermaier propune să avem în vedere zonele care în mod tradițional nu fac parte din centrele istorice dar care prezintă valențe de această natură și care sunt lăsate în voia sorții. Problemele legăturilor dintre centrele istorice și așa-zisele zone *extra-muros* au rămas nediscutate.

Dl Ciobanu: aceste probleme ar putea face subiectul unei comunicări.

Se supune la vot tema propusă de dl Gheorghiu „Centrul istoric al orașului între dezvoltare și protecție” și este aleasă în unanimitate pentru secțiunea CIOR de la *Monumentul*. Dl Gheorghiu se oferă să alcătuiască reperele tematice.

Când vor exista date sigure privind manifestarea de la Iași acestea vor fi publicare în buletinul informativ.

2. Publicațiile CIOR

Dna Anda-Lucia Spânu prezintă situația *Buletinului informativ*. În anul 2008 au apărut 7 numere. În cuprinsul său ar fi indicat să existe materiale primite de la membrii CIOR, care să prezinte manifestări sau lucrări specifice istoriei urbane.

Dl Gheorghiu propune publicarea unor prezentări de lucrări de doctorat, realizate nu doar de conducători de doctorate ci și de referenți. Este bine de știut unde s-a susținut o anumită teză de doctorat cu specific de istorie urbană, dacă s-a publicat sau nu și unde anume se păstrează. Și dna

Rüsz-Fogarasi este de părere că tezele de doctorat sunt demne de semnalat în buletin și chiar în „Historia Urbana”. Dna Bogdan-Cătănicu sugerează că poate fi contactat și dl Nicolae Lascu pentru a ne ajuta în acest sens.

Dl Gheorghe I. Cantacuzino propune să se facă un apel în buletin pentru ca membrii Comisiei să semnaleze sau chiar să prezinte periodicele și lucrările de specialitate apărute pe plan local.

Dl Ciobanu se referă în continuare la revista „Historia Urbana”, care apare greu din cauza problemelor editurii (în primul rând financiare), pe care nu le putem noi rezolva. Ultimul tom apărut este XV, numerele 1-2/2007. Sperăm ca într-o lună-două să apară tomul XVI din 2008 iar portofoliul pentru tomul XVII / 2009 este în fază avansată de lucru.

Avem intenția să ne plasăm cât mai bine în cotări, chiar tindem la sistemul Thomson ISI. Pentru aceasta însă este nevoie de un efort susținut. Pentru început trebuie schimbat sistemul critic (vezi IIO 140) și introduse materiale în limba engleză și alte limbi de circulație internațională (nu toate însă, vor rămâne și materiale în limba română). Este necesară însă o traducere profesionistă în colaborare cu autorul textului, deoarece oricât de bun este un traducător, nu (întotdeauna) stăpânește jargonul profesional.

La Adunarea generală a Comisiei de la Oradea s-a discutat și Prezidiul Academiei Române a aprobat ca revista să devină anuar începând cu 2009.

Dl Vasile Ciobanu, solicită celor prezenți ajutorul, concretizat în materiale realizate conform celor spuse mai înainte.

Dl Niedremaier propune să încercăm cum funcționează Editura Academiei dacă primește bani din afară (există o cerere de fonduri adresată Consiliului județean Sibiu), cum s-a întâmplat în cazul revistei „Forschungen zur Folks- und Landeskunde” sau al „Dicționarului graiurilor săsești”. Dacă nu merge nici așa trebuie ca din anul 2010 să ne reorientăm către o altă editură.

În continuare se discută pe marginea criteriilor ISI și se concluzionează că oricum nu putem schimba o stare de fapt deja existentă, așa că este necesar să ne conformăm noilor criterii de evaluare a muncii de cercetare.

În privința revistei, toți cei de față pot ajuta și prin cooptarea unor tineri de valoare, dar mai ales prin trimiterea de materiale de foarte bună calitate.

Dl Niedermaier se referă la *Atlasul istoric al orașelor din România* unde se lucrează la fascicula *Siret* care se preconizează să apară anul viitor. Există opinia ca următoarea fasciculă să fie dedicată orașului Târgu Secuiesc, ce prezintă caracteristici cu totul ieșite din comun.

Mai este în lucru – de câțiva ani deja – fascicula Brăila, la care dl Ionel Cândeș a întâmpinat probleme în legătură cu hărțile.

În privința *Bibliografiei istorice a orașelor din România* apare întrebarea dacă o continuăm sau nu. Ar trebui să cuprindem lucrări de după 2006 și eventual să completăm scăpări majore anterioare. Avem puțini oameni la Sibiu, de aceea solicităm ajutorul colegilor din țară: nu știm ce anume se tipărește în localități mai mici sau/și îndepărtate.

Dl Laurențiu Rădvan consideră că la acest proiect ar trebui să contribuie toți membri CIOR, mai ales cei din orașele universitare mari, cu centre de achiziție. Până la un viitor volum putem lăsa un răgaz de 5 ani pentru că volumele apar greu și cu mari întârzieri. Se obligă să semnaleze tot ceea ce va apare la Iași. Dl Ciobanu are colaboratori la Cluj, așa că a mai rămas de acoperit Țara Românească.

3. Diverse.

Dl Laurențiu Rădvan mulțumește dlui Niedermaier pentru că l-a recomandat să reprezinte România la Comisia Internațională pentru Istoria Orașelor (CIIO) și CIOR pentru că a fost de acord. A intrat în legătură cu președintele forului amintit, Michel Pauly, și a primit invitația acestuia de

participare la Conferința din 2009, care va avea loc la Luxemburg, unde s-a și înscris. Dna Katalin Szende l-a propus să fie unul dintre cei șase reprezentanți ai CIIO la *Amsterdam 2010*, cel de al 21-lea Congres al *Comitetului Internațional pentru Științe Istorice*.

Situația financiară a Asociației Civitas Nostra. În contul acesteia erau la data publicării acestui buletin informativ, 4322,36 lei, proveniți din cotizațiile membrilor CIOR și donațiile primite (prin îndreptarea către asociația noastră a celor până la 2% din impozitul anual pe venitul realizat din salarii). În anul 2008 doar 33 de membri CIOR au plătit cotizația de 20 lei, din suma astfel colectată, 660 lei cheltuindu-se pentru multiplicarea și expedierea buletinelor suma de 492,81 lei.

A consemnat Anda-Lucia Spânu

Conferința Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor Luxemburg, 2009

Pentru Max Weber (1921) orașul occidental era caracterizat de: fortificații, piața comercială, tribunal specific sau măcar legislație urbană, dimensiunea comunală de care să trebuia să fie legat orașul, măcar o autonomie și autocefalie parțială. Karl Bosl scria în 1970 că „orașele erau într-adevăr purtătoare de autonomie administrativă, ele fiind leagănul ideii moderne de statalitate și de democrație liberală”.

45 de ani după conferința internațională de la Spa, pe tema *Libertăți urbane și rurale în secolele al XI-lea – al XIV-lea*, este timpul să reevaluăm cunoștințele privitoare la libertățile urbane și drepturile civice. Libertatea urbană poate însemna, pe de o parte, guvernare teritorială autonomă și, pe de altă parte, drepturi și îndatoriri individuale.

Întâlnirea din 2009 a Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor, de la Luxemburg, își propune să studieze cât de departe a ajuns autonomia urbană în Europa și dacă a fost continuă din evul mediu până în perioada democrațiilor burgheze. S-a putut impune autocefalia burgheză în toate tipurile de orașe sau doar în centrele cele mai importante (orașe imperiale, centre religioase, republici urbane)? Sau, au existat orașe unde participarea civică era restricționată și legea era făcută de senior?

La această conferință vor fi prezentate referate regionale care pot sintetiza nivelul cercetărilor acestui domeniu. Este, de asemenea, posibil să fie oferite eseuri istoriografice care să analizeze evoluția concepțiilor privitoare la libertățile urbane.

Rumänische Akademie

**Kommission für Städtegeschichte Rumäniens
STÄDTEGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN**

Resümee

In der vorliegenden Ausgabe des Informationsblattes wird das Protokoll der in Bukarest am 29. Januar 2009 abgehaltenen Sitzung der Städtegeschichtekommission Rumäniens veröffentlicht. Außerdem bringt das Blatt Informationen über die Tagung der Internationale Kommission für Städtegeschichte, die in 2009 in Luxemburg stattfinden wird.

CIOR, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu
tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605
www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro

ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu